

2. PIELIKUMS REZOLŪCIJAI L2

Eiropas pamatnostādnes mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai

Pamatnostādnes mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai ir kopīga ieteikumu sistēma, kuru var izmantot brīvprātīgi un papildus nacionālajiem un/vai reģionālajiem dokumentiem, lai turpinātu veicināt mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu praktiskā līmenī Eiropas mežu platībās. Pamatnostādnes pieņemtas Lisabonas konferences par Eiropas mežu aizsardzību Piektajā ekspertu līmeņa sagatavošanās sanāksmē 1998. gada 27.–29. aprīlī Ženēvā, Šveicē.

1. IEVADS

Eiropas meži aug visdažādākajos ekoloģiskajos apstākļos no boreālās joslas līdz Vidusjūrai, gan kalnos, gan zemienēs. Šos mežus gadsimtiem ilgi ir ietekmējušas cilvēku apmešanās vietas un darbība, un dažās valstīs lielu daļu resursa veido stādītie meži. Eiropas mežu apsaimniekošanai vairumā valstu ir raksturīgs liels privāto, sadrumstaloto, mazo saimniecību struktūras īpatsvars un pārējās valstīs – liela valsts mežu un privāto mežsaimniecības uzņēmumu īpašumā esošo mežu daļa.

Mežus apsaimnieko saskaņā ar skaidri noteiktām īpašumtiesībām, un mežu apsaimniekošanai ir gara nacionālo/reģionālo normatīvo aktu vēsture, kas pamatojas uz ilgtermiņa plānošanu. Tātad ilgtspējības jēdzienam Eiropas mežsaimniecībā ir senas tradīcijas. Tomēr jēdziena “mežu ilgtspējīga apsaimniekošana” nozīme ar laiku ir mainījusies līdztekus sabiedrības mainīgajām vajadzībām. Sākotnēji ilgtspējību mežu apsaimniekošanā uzskatīja galvenokārt par stabilu kokmateriālu iznākumu, kas novērš vēsturē piedzīvoto koksnes trūkumu. Tomēr pamazām mežu apsaimniekošanā iekļāva citas daudzveidīgās meža funkcijas. 1980. gados bažas par mežu stāvokļa pasliktināšanos visā Eiropā veicināja plašas sabiedrības aizvien lielāku informētību par mežu ekonomiskajām, ekoloģiskajām, sociālajām un kultūras vērtībām. Tagad daudzi nozīmīgi mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas aspekti ir iekļauti valsts un/vai reģionālajos normatīvajos aktos, un tiek veikts to regulārs monitorings.

Tā kā bija vēlme kopīgi rīkoties politikas līmenī, lai aizsargātu un turpinātu uzlabot Eiropas mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, 1990. gadā Strasbūrā tika sasaukta Pirmā ministru konference par Eiropas mežu aizsardzību. Otrajā ministru konferencē, kas notika 1993. gadā Helsinkos, par Eiropas mežsaimniecību atbildīgie ministri apstiprināja starptautiski pieņemtos

UNCED¹ meža principus, veicot vēl vienu pasākumu mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas jēdziena veidošanā, cita starpā, pieņemot Rezolūciju H1 “Vispārīgās pamatnostādnes Eiropas mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai” un Rezolūciju H2 “Vispārīgās pamatnostādnes Eiropas mežu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai”. Šīs vispārīgās pamatnostādnes pauž Helsinku rezolūciju parakstītājvalstu politisko apņemšanos, nosakot politikas vispārīgo virzienu un ilgtermiņa mērķi – izpildīt Eiropas mežiem izvirzītās prasības pēc dažādiem produktiem un pakalpojumiem veidā, kas ir saderīgs ar mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un to bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un uzlabošanu.

Jauna, vispārēja mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas definīcija tika noteikta Rezolūcijā H1:

“ilgtspējīga mežu apsaimniekošana ir mežu un meža zemju apsaimniekošana un izmantošana tādā veidā un tempā, kas ļauj saglabāt to bioloģisko daudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju, vitalitāti un spēju gan tagad, gan nākotnē īstenot būtiskas ekoloģiskas, ekonomiskas un sociālas funkcijas vietējā, valsts un pasaules mērogā, nenodarot kaitējumu citām ekosistēmām”.

Vispārīgo pamatnostādņu īstenošanas un paveiktā darba kontroles nolūkā 1994. gadā ekspertu līmenī saskaņā ar Helsinku ministru konferences paveiktā darba kontroles procesu tika pieņemti Eiropas valstu līmeņa kritēriji un rādītāji². Tie ir politikas instrumenti mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas attīstības novērtēšanai atsevišķās Eiropas valstīs un visā Eiropā un ziņošanai saskaņā ar Rezolūciju H1.

Eiropas mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas seši kritēriji ir šādi:

1. mežu resursu uzturēšana un pienācīga uzlabošana un to devums globālajos oglekļa ciklos;
2. mežu ekosistēmu veselīguma un vitalitātes uzturēšana;
3. mežu produktivitātes funkciju (koksnes un nekoksnes) uzturēšana un veicināšana;
4. bioloģiskās daudzveidības uzturēšana, saglabāšana un pienācīga uzlabošana mežu ekosistēmās;
5. aizsargfunkciju uzturēšana un pienācīga uzlabošana mežu apsaimniekošanā (īpaši attiecībā uz augsni un ūdeņiem) un
6. citu sociālekonomisko funkciju un nosacījumu uzturēšana.

Eiropas pamatnostādnes mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai ir izstrādātas, lai turpinātu veicināt Eiropas mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, īstenojot starptautiskās saistības mežu apsaimniekošanas plānošanā un praksē. Tās veido vispārēju ieteikumu sistēmu, kuru var brīvpārīgi izmantot kā atskaites sistēmu praktiskās darbības līmenī. Šīs pamatnostādnes tieši pamatojas uz Rezolūciju H1 un H2, un tajās ir ievērota to sešu Eiropas kritēriju struktūra, kuri ir noteikti par mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas pamatelementiem. Skaidrības labad tās ir iedalītas “Pamatnostādnēs mežu apsaimniekošanas plānošanai” un “Pamatnostādnēs mežu apsaimniekošanas praksei”, koncentrējoties uz ekoloģiskām, ekonomiskām un sociālām pamatprasībām mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai saskaņā ar katru kritēriju.

Eiropas pamatnostādnes mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai ir paredzētas izmantošanai saistībā ar nacionālajiem un/vai reģionālajiem dokumentiem un darbībām un, pilnīgi respektējot tās. Tās nevar izmantot atsevišķi, nosakot mežu apsaimniekošanas ilgtspējību. To mērķis ir noteikt papildu pasākumus darbības līmenī, kas turpmāk veicinātu mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. To veicot, jāatspoguļo nacionālie, ekonomiskie, ekoloģiskie, sociālie un

¹ ANO Vides un attīstības konference. Riodežaneiro, 1992.

² **Kritēriji** raksturo vai nosaka būtiskos elementus vai nosacījumu vai procesu kopumu, pēc kura var novērtēt mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Pārmaiņu virzienu pēc katra no kritērijiem norāda periodiski mērīti **rādītāji**.

kultūras nosacījumi, pētījumi un tradicionālās zināšanas un jārespektē mežu un vides tiesību akti, lēmumi par aizsargājamām platībām, citi vispārīgi principi un tādi mežsaimniecības prakses kodeksi kā standarti, ko izmanto mežu apsaimniekošanā jebkurā konkrētā valstī.

Šo pamatnostādņu efektīva īstenošana paredz to, ka jāatzīst mežu īpašnieku ievērojamā nozīme un likumīgās tiesības. Turklāt, lai īstenotu mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu praksē, jānodrošina nepārtraukta informācijas izplatīšana, mežu apsaimniekotāju, īpašnieku un darbinieku apmācīšana un izglītošana, un Eiropas pamatnostādnes mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai šajā ziņā ir svarīgs atsaucis dokuments.

2. EIROPAS PAMATNOSTĀDŅU IESPĒJAMĀ IZMANTOŠANA

Kopumā Eiropas pamatnostādnes mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai ir paredzētas reģionālai izmantošanai praktiskā līmenī. Izmantojot Pamatnostādnes, to saturs jāpielāgo specifiskajiem vietējiem ekonomiskajiem, ekoloģiskajiem, sociālajiem un kultūras nosacījumiem un attiecīgajām esošajām mežu apsaimniekošanas un administratīvajām sistēmām; šajā procesā jāveicina visu ieinteresēto pušu līdzdalība. Tāpēc visas pamatnostādnes var nebūt attiecināmas uz visiem līmeņiem, visu veidu mežiem vai īpašnieku kategorijām.

Lai atvieglotu šo brīvprātīgo pamatnostādņu īstenošanu, var būt vajadzīgi veicināšanas pasākumi un taisnīgs valsts, sabiedrības un citu labumu guvēju atbalsts pienācīga interešu līdzsvara, ieskaitot pienācīgas mežsaimniecības ekonomiskās bāzes, radīšanai un uzturēšanai.

Eiropas pamatnostādņu iespējamie lietojumi un lietotāji ir šādi:

mežu apsaimniekotāji un mežu īpašnieki

Pamatnostādnes var noderēt mežu apsaimniekotājiem un mežu īpašniekiem, plānojot un īstenojot uzlabotu ilgtspējīgas apsaimniekošanas praksi un darbības mežā. Tās var izmantot, lai mežu īpašnieku, apsaimniekotāju, darbinieku, uzņēmēju un citu vidū veicinātu saziņu un informētību attiecībā uz mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas koncepciju un vēlamajām darbībām praktiskā līmenī.

reģionālās organizācijas

Reģionālās (reģionālās vai vietējās) organizācijas var izmantot Pamatnostādnes kā atsaucis avotu, informējot un konsultējot mežu īpašniekus un mežu apsaimniekotājus attiecībā uz prakses plānošanu un/vai tās īstenošanas uzraudzību. Pie šā veida organizācijām pieder, piemēram, mežsaimniecības reģionālās administratīvās organizācijas un mežu īpašnieku vai apsaimniekotāju asociācijas.

nacionālās/valsts lēmējinstiūcijas

Pamatnostādnes var izmantot kā starptautiski pieņemtu sistēmu norādījumu sniegšanai mežu apsaimniekošanā, praksē īstenojot starptautiskajos politikas *forumos* pieņemtās saistības (*UNCED* meža principus un Helsinku rezolūcijas). Uz tām var atsaukties, veidojot mežsaimniecības prakses un mežu apsaimniekošanas plānošanas kodeksus.

mežsaimniecības starptautiskais dialogs

Pamatnostādnes ir Eiropas atsauces dokuments pasaules mežsaimniecības dialogā. Tas ir dokuments, kas atspoguļo vienprātību Eiropas procesā un var veicināt turpmākas vienprātības sasniegšanu attiecībā uz visu veidu mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu pasaules mērogā.

saziņas līdzekļi un sertifikācijas sistēmas

Šīs pamatnostādnes var būt līdzeklis saziņas un informētības uzlabošanai attiecībā uz mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Turklāt, lai gan sertifikācija un citas kvalitātes nodrošināšanas sistēmas vai programmas pašas par sevi būs ir neatkarīgas no Eiropas procesa un ieinteresētās puses tās īsteno brīvprātīgi, Pamatnostādnes varētu dot orientējošu norādi standartu noteikšanai šīm sistēmām.

3. EIROPAS PAMATNOSTĀDNES MEŽU ILGTSPĒJĪGAI APSAIMNIEKOŠANAI

1. KRITĒRIJS. Meža resursu uzturēšana un pienācīga uzlabošana un to devums globālajos oglekļa ciklos

1.1. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas plānošanai

a) Meža apsaimniekošana jāplāno, lai uzturētu vai palielinātu meža vai citas meža zemes platību un uzlabot meža resursu, tostarp augsnes un ūdeņu, ekonomisko, ekoloģisko, kultūras un sociālo vērtību kvalitāti. Tas jā dara, pilnībā izmantojot tādu saistītus pakalpojumus kā zemes izmantošanas plānošana un dabas aizsardzība.

b) Meža resursu inventarizācija un kartējums jāizveido un jāuztur saskaņā ar vietējiem un nacionālajiem nosacījumiem un atbilstīgi šajās pamatnostādnēs aprakstītajām tēmām.

c) Apsaimniekošanas plāni vai tiem līdzvērtīgi dokumenti jāizstrādā un periodiski jāatjaunina atbilstīgi meža platības lielumam un izmantošanai. Tiem jā pamatojas uz tiesību aktiem un esošajiem zemes izmantošanas plāniem un pienācīgi jāaptver meža resursi.

d) Meža resursu monitorings un to apsaimniekošanas novērtēšana jāveic periodiski, un rezultāti atgriezeniskās saites veidā jāizmanto plānošanas procesā.

1.2. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas praksei

a) Meža apsaimniekošanas praksei vidējā termiņā un ilgtermiņā jā aizsargā meža resursu kvantitāte un kvalitāte, līdzsvarojošot mežizstrādes un augšanas ātrumu un izvēloties metodes, kas samazina tiešos vai netiešos mežu, augsnes vai ūdens resursu bojājumus.

b) Jāveic piemēroti mežkopības pasākumi, lai uzturētu augošo resursu krāju ekonomiski, ekoloģiski un sociāli vēlamā līmenī vai sasniegtu šādu līmeni.

c) Jāizskata pamestas lauksaimniecības zemes un bezmeža zemes pārveide par meža zemi, ja tā var radīt pievienotu ekonomisko, ekoloģisko, sociālo un/vai kultūras vērtību.

2. KRITĒRIJS. Meža ekosistēmu veselīguma un vitalitātes uzturēšana

2.1. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas plānošanai

a) Meža apsaimniekošana jāplāno, lai uzturētu un uzlabotu meža ekosistēmu veselīgumu un vitalitāti, kā arī atjaunot degradētās mežu ekosistēmas, ja tas ir iespējams ar mežkopības līdzekļiem.

b) Jāveic meža veselīguma un vitalitātes periodisks monitorings, īpaši attiecībā uz galvenajiem biotiskajiem un abiotiskajiem faktoriem, kas var ietekmēt meža ekosistēmu veselīgumu un vitalitāti, piemēram, kaitēkļiem, slimībām, pārmērīgu noganīšanu un pārāk lielu dzīvnieku blīvumu, ugunsgrēkiem, un bojājumiem, kurus rada klimatiskie faktori, gaisu piesārņojošās vielas vai meža apsaimniekošanas darbības.

c) Meža apsaimniekošanas plānos vai tiem līdzvērtīgos dokumentos jānorāda veidi un līdzekļi meža ekosistēmu degradācijas un bojājumu riska samazināšanai. Meža apsaimniekošanas plānošanā jāizmanto tie politikas instrumenti, kas izveidoti šo pasākumu atbalstam.

2.2. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas praksei

a) Meža apsaimniekošanas praksē pēc iespējas labāk jāizmanto dabas struktūras un procesi, kā arī jāveic preventīvie bioloģiskie pasākumi, ja un ciktāl tie ir ekonomiski pamatoti, lai uzturētu un uzlabotu meža veselīgumu un vitalitāti. Jāveicina un/vai jāuztur pietiekama ģenētiskā, sugu un strukturālā daudzveidība, lai uzlabotu mežu stabilitāti, vitalitāti un rezistences spēju pret kaitīgiem vides faktoriem un nostiprinātu dabīgās regulācijas mehānismus.

b) Jāizmanto atbilstoša meža apsaimniekošanas prakse, piemēram, meža atjaunošana un apmežošana ar tādu sugu un sēklu izcelsmes kokiem, kas ir piemēroti attiecīgajiem augšanas apstākļiem, vai jaunaudžu kopšanas, mežizstrādes un transportēšanas metodes, kuras samazina koku un/vai augsnes bojājumus. Stingri jānovērš šķidrās degvielas izšļakstījumi meža apsaimniekošanas darbībās vai bezatbildīga atkritumu izgāšana uz mežu zemes.

c) Jāierobežo pesticīdu un herbicīdu lietošana, ņemot vērā attiecīgas mežkopības alternatīvas un citus bioloģiskos pasākumus.

d) Ja lieto mēslošanas līdzekļus, tie jālieto kontrolēti, pienācīgi ņemot vērā vidi.

3. KRITĒRIJS. Mežu (koksnes un nekoksnes) produktivitātes funkciju uzturēšana un veicināšana

3.1. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas plānošanai

- a) Meža apsaimniekošana jāplāno, lai uzturētu meža spēju nodrošināt ar koksnes un nekoksnes meža produktu klāstu un sniegt ilgtspējīgus pakalpojumus.
- b) Meža apsaimniekošana jāplāno, lai sasniegtu labus ekonomiskos rādītājus, ņemot vērā jaunu tirgu un ekonomiskās darbības pavērtās iespējas, kas saistās ar visām attiecīgajām mežu produktiem un pakalpojumiem.
- c) Meža apsaimniekošanas plānos vai tiem līdzvērtīgos dokumentos jāņem vērā apsaimniekotās meža platības dažāda lietojums vai funkcijas. Meža apsaimniekošanas plānošanā jāizmanto tie politikas instrumenti, kas izveidoti komerciālo un nekomerciālo meža produktu ražošanas un pakalpojumu sniegšanas atbalstam.

3.2. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas praksei

- a) Meža apsaimniekošanas praksē jānodrošina kvalitāte, lai uzturētu un uzlabotu meža resursus un veicināt dažādu produktu un pakalpojumu produkciju ilgtermiņā.
- b) Meža atjaunošanas, jaunaudžu kopšanas un mežizstrādes darbības jāveic laikus un tā, lai nesamazinātu objekta produktivitāti, piemēram, novēršot atstāto mežaudžu, koku un meža augsnes bojāšanu un izmantojot attiecīgas sistēmas.
- c) Meža koksnes un nekoksnes produktu ieguves līmenis nedrīkst pārsniegt normu, ko var stabili uzturēt ilgtermiņā, un iegūtie meža produkti jāizmanto optimāli, ņemot vērā barības vielu izvadīšanu.
- d) Jāplāno, jāizveido un jāuztur pietiekama infrastruktūra, piemēram, ceļi, treilēšanas ceļi vai tilti, lai nodrošinātu efektīvu produktu piegādi un pakalpojumu sniegšanu, vienlaikus samazinot negatīvo ietekmi uz vidi.

4. KRITĒRIJS. Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana, saglabāšana un pienācīga uzlabošana mežu ekosistēmās

4.1. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas plānošanai

a) Meža apsaimniekošana jāplāno, lai uzturētu, saglabātu un uzlabotu bioloģisko daudzveidību ekosistēmu, sugu un ģenētiskā līmenī un vajadzības gadījumā daudzveidību ainavā.

b) Meža apsaimniekošanas plānošanā, zemes inventarizācijā un meža resursu kartēšanā jāietver ekoloģiski nozīmīgi meža biotopi, ņemot vērā tādas aizsargājamās, retās, jutīgās vai reprezentatīvās meža ekosistēmas kā piekrastes apgabali un mitrzemes biotopi, apgabali, kuros ir endēmiskas sugas un apdraudēto sugu dzīvotnes, kas noteiktas atsauces dokumentu sarakstos, kā arī apdraudētie vai aizsargātie ģenētiskie *in situ* resursi.

4.2. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas praksei

a) Jādod priekšroka meža dabiskai atjaunošanai, ja apstākļi ir atbilstoši meža resursu kvantitātes un kvalitātes nodrošināšanai un esošā šķirne ir pietiekami kvalitatīva attiecīgajai augšanas vietai.

b) Ja iespējams, atjaunošanai un apmežošanai jāizvēlas augšanas apstākļiem labi pielāgotas vietējās sugas un vietējās šķirnes. Jāizmanto tikai tās introducētās sugas, šķirnes vai varietātes, kuru ietekme uz ekosistēmu un vietējo sugu un vietējo šķirņu ģenētisko integritāti ir novērtēta, un tikai tad, ja negatīvo ietekmi var novērst vai samazināt.

c) Vajadzības gadījumā meža apsaimniekošanas praksē jāveicina tādu horizontālo un vertikālo struktūru daudzveidība kā dažādvecuma struktūras mežaudzes un sugu daudzveidība, piemēram, jauktas mežaudzes. Vajadzības gadījumā praksē jācenšas uzturēt un atjaunot ainavas daudzveidību.

d) Ja tas ir ekonomiski pamatoti, attiecīgos objektos jāatbalsta tradicionālās apsaimniekošanas sistēmas, kas ir radījušas tādas vērtīgas ekosistēmas kā atvasājus.

e) Jaunaudžu kopšanas un mežizstrādes darbības jāveic tā, lai neradītu ilglaicīgus ekosistēmu bojājumus. Ja iespējams, jāveic praktiski pasākumi, lai uzlabotu vai uzturētu bioloģisko daudzveidību.

f) Infrastruktūra jāplāno un jābūvē tā, lai samazinātu bojājumu ekosistēmām, īpaši retajām, jutīgajām vai reprezentatīvajām ekosistēmām un ģenētiskajam fondam, kā arī, ņemot vērā apdraudētās sugas vai citas pamatsugas un īpaši to migrācijas modeļus.

g) Pienācīgi ņemot vērā apsaimniekošanas mērķus, jāveic pasākumi, lai līdzsvarotu dzīvnieku populāciju un noganīšanas radīto spiedienu uz mežu atjaunošanos un augšanu, kā arī uz bioloģisko daudzveidību.

h) Nokaltuši koki un krituši nokaltuši koki, dobi koki, vecas audzes un īpaši reto sugu koki jāatstāj tādos daudzumos un sadalījumā, kāds vajadzīgs, lai nosargātu bioloģisko daudzveidību, ņemot vērā iespējamo ietekmi uz meža veselīgumu un stabilitāti un apkārtējām ekosistēmām.

i) Sevišķi nozīmīgi meža biotopi, piemēram, ūdens avoti, mitrzeme, klinšu atsegumi un aizu meži jāaizsargā vai vajadzības gadījumā jāatjauno, ja tie bojāti mežsaimniecības darbībās.

5. KRITĒRIJS. Aizsargfunkciju (īpaši attiecībā uz augsni un ūdeni) uzturēšana un pienācīga uzlabošana meža apsaimniekošanā

5.1. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas plānošanai

a) Meža apsaimniekošana jāplāno, lai uzturētu un uzlabotu tādas meža aizsargfunkcijas sabiedrības vajadzībām kā infrastruktūras aizsardzība, augsnes aizsardzība pret eroziju, ūdens resursu aizsardzība un aizsardzība pret tādu kaitīgu ūdens ietekmi kā plūdiem vai noslīdeņiem.

b) Platības, kuras veic specifiskas un sabiedrībā atzītas aizsargfunkcijas, jāreģistrē un jākartē, un meža apsaimniekošanas plānos vai tiem līdzvērtīgos dokumentos šīs platības pilnībā jāņem vērā.

5.2. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas praksei

a) Īpaša uzmanība jāveltī mežkopības darbībām, ko veic jutīgās augsnēs un platībās, kurās viegli var iestāties erozija, kā arī platībās, kurās darbības varētu izraisīt pārmērīgu augsnes eroziju ūdenstecēs. Šādās platībās jāizvairās izmantot neatbilstošas metodes, piemēram, augsnes dziļirdināšanu un nepiemērotu mašīnu lietošanu. Jāveic īpaši pasākumi, lai samazinātu dzīvnieku populāciju radīto spiedienu uz mežiem.

b) Lai novērstu kaitīgo ietekmi uz ūdens resursu kvalitāti un kvantitāti, īpaša uzmanība jāveltī meža apsaimniekošanas praksei meža platībās, kuras veic ūdens aizsargfunkciju. Jānovērš nepareizas ķīmikāliju un citu kaitīgo vielu lietošanas vai nepiemērotas mežkopības prakses kaitīgā ietekme uz ūdens kvalitāti.

c) Ceļu, tiltu un citas infrastruktūras būve jāveic tā, lai samazinātu kailas augsnes atsegšanu, novērstu augsnes iekļuvi ūdenstecēs un saglabātu ūdensteču un upju gultņu dabisko līmeni un funkciju. Jāierīko un jāuztur pienācīgas ūdens novadīšanas ietaises gar ceļiem.

6. KRITĒRIJS. Citu sociālekonomisko funkciju un nosacījumu uzturēšana

6.1. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas plānošanai

- a) Mežu apsaimniekošana jāplāno tā, lai tiktu novērtētas daudzās funkcijas, ko meži nodrošina sabiedrībai, ņemta vērā mežsaimniecības nozīme lauku attīstībā un jo īpaši apsvērtas jaunas nodarbinātības iespējas saistībā ar meža sociālekonomiskajām funkcijām.
- b) Īpašumtiesības un zemes valdījuma tiesības skaidri jāformulē, jādokumentē un jānosaka attiecībā uz konkrētu mežu platību. Līdzīgā veidā jānoskaidro, jāatzīst un jāievēro juridiskās, paražu un tradīciju tiesības attiecībā uz meža zemi.
- c) Jānodrošina pietiekama sabiedrības piekļuve mežiem atpūtas nolūkā, ievērojot īpašumtiesības un citu personu tiesības, ietekmi uz meža resursiem un ekosistēmām un saderību ar citām meža funkcijām.
- d) Atzītas īpašas vēsturiskās, kultūras vai garīgās nozīmes objekti jāaizsargā vai jāapsaimnieko, veltot pienācīgu uzmanību objekta nozīmei.
- e) Jānodrošina pietiekama informācija mežu apsaimniekotājiem, uzņēmējiem, darbiniekiem un mežu īpašniekiem, un jāstimulē viņi atjaunināt zināšanas turpmākās mācībās par mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu.

6.2. Pamatnostādnes meža apsaimniekošanas praksei

- a) Meža apsaimniekošanas praksē pēc iespējas labāk jāizmanto vietējā pieredze un zināšanas meža apsaimniekošanā, piemēram, vietējās sabiedrības, mežu īpašnieku, nevalstisko organizāciju un vietējo iedzīvotāju pieredze un zināšanas.
- b) Darba apstākļiem jābūt drošiem, un jāsniedz konsultācijas un apmācība drošā darba praksē.
- c) Meža apsaimniekošanas darbībās jāņem vērā visas meža sociālekonomiskās funkcijas, īpaši meža izmantošana atpūtai un tā sniegtās estētiskās vērtības, piemēram, uzturot dažādas meža struktūras, kā arī veicinot pievilcīgu koku, audžu un citu iezīmju, piemēram, krāsu, ziedu un augļu atrašanos mežā. Tomēr tas jā dara tādā veidā un apjomā, lai neradītu nopietnu negatīvu ietekmi uz meža resursiem un meža zemi.